Ватан севмак иймондандур!

Ўзбекистон овози

Газетага 1918 йил 21 июнда «Иштирокиюн» номи билан асос солинган

Ўзбекистон Халқ демократик партиясининг газети ● Нархи: 5 сўм.

1993 йил 13 январь, чоршанба № 9 (21.363).

МАРКАЗИЙ ОСИЁ:

ҲАМКОРЛИК, ҲАМЖИҲАТЛИК ВА ТОТУВЛИК

ИШОНЧ ЁРЛИҒИ ТОПШИРИЛДИ

12 январь куни Ҳиндистон Республикасининг Ўзбекистон Республикасидаги фавқулодда ва мухтор элчиси этиб тайинланган Далип Мехта мамлакатимиз Президенти Ислом Каримовга ишонч ёрлиғини топширди. **(ЎзА).**

ИШОНЧ ЁРЛИҒИ ТОПШИРИЛИШИ МУНОСАБАТИ БИЛАН

ҲИНДИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДАГИ ФАВҚУЛОДДА ВА МУХТОР ЭЛЧИСИ

ДАЛИП МЕХТА

1942 йил 28 июнда туғилган. Маълумоти олий, тарих соҳасида магистр даражасига эга.

Ҳиндистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлиги тизимида 1967 йилдан бери ишлайди.

1967—1969 йиллар — БМТда Ҳиндистоннинг доимий вакили, Женева

1969—1971 йиллар — Ташқи алоқалар вазирлигида ишлаган, Янги Деҳли

1971—1974 йиллар — Ҳиндистон элчихонасининг биринчи котиби, Прага (Чехославакия)

1975—1977 йиллар — Ҳиндистон элчихонасининг биринчи котиби, Тимпу (Бутан)

1977—1982 йиллар — Ташқи алоқалар вазири, Янги Деҳли (Покистон, Афғонистон ва Эрон бўлимлари)

1982—1986 йиллар — Ҳиндистон элчихонаси вакилининг ўринбосари, Париж (Франция)

1986—1992 йил декабрь ойи — Ташқи алоқалар вазири, Янги Деҳли (шимолий бўлим раҳбари, кейинроқ расмий маросимлар бошқармаси (протокол бошлиғи)

1992 йил ноябрь ойидан бошлаб — Ҳиндистон Республикасининг Ўзбекистон Республикасидаги фавқулодда ва мухтор элчиси

Оилали, бир қизи бор.

Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлиги.

● КЎНГИЛДАГИ ГАПЛАР

МЕҲР ЧАШМАСИ

Соябонинг мустаҳкам бўлса,
Бошинг доим омон бўлгай.

Ўз халқини севган подшоҳ уни асраб-авайлайди, эъзозлайди, бағрига олади, кўнглини кўтаради. Бунга жавобан фуқаро ҳам ўз юртбошисини меҳр чашмаси билан суғоради, унга жонини, қўйингки, борини беришга тайёр туради.

Янги йил арафасида Ўзбекистон Республикаси Президенти қўнғироқ қилиб, табриклаб, бизнинг жамоага катта бахт, муваффақиятлар тиладилар, оилаларингиз тинч бўлсин, ғам кўрмасин, бахтли ҳаёт кечиринглар, дедилар. Мен бўлсам, бизнинг бахтимиз вожиб бўлиши учун худойи таоло Сизнинг халқ учун фидойи бўлган жонингизни омон қилсин, тиним билмай ишлайдиган ақл-заковатингиз бир умрга завол кўрмасин, халқимиз — юртимизни Оллоҳ ўзи ёмонлардан асрасин, оқу қорани танитадиган теран фикрингизнинг тиниқлигига кўз тегмасин, бунчалик талотўп замоннинг дам-бадам ўзгариб турадиган аҳволига бардош берибгина қолмай, балки уларни жиловлаб, халқимиз манфаати учун йўналтира оладиган асабларингиз пўлатдан ҳам мустаҳкамлансин, бутун бир халқимиз бахтига азиз бошингиз соғ-омон бўлсин, дедим.

Президентимиз бўлса, юртимиз тинчлиги, халқимизнинг тотувлиги ҳар қандай хавф-хатарни енгажаклигини, бу эса келгусидаги фаровон ҳаётнинг таъмини эканлигини ишонч билан гапириб, бунинг асосида хорижий давлатлар билан бўладиган кафолатли иқтисодий алоқаларнинг мустаҳкамланажагини таъкидладилар. Мен эса халқимиз иккиланиш даврини босиб ўтганлигини, Ўзбекистоннинг ўзига хос ривожланиш йўли ҳақлигига ишонч ҳосил қилганлигини айтиб, шундай шароитда ҳам одамлар руҳи тетиклигини, Янги йилни яхши ниятлар билан қаршилаганлигини сўзлаб бердим.

Юртбошимизнинг қўнғироқларидан бошим осмонга етган эди. Халқ ичида бўлиб тинчлигимиз ва осойишталигимизни 1992 йилда яратиб берган инсонга энг оддий кишилар, яъни мен жуда кўп учрашиб турадиган қариялар ва деҳқонларнинг миннатдорчиликларини, дуоларини қайси сўзлар билан ифода этиб беришга тилим ожиз эди.

Ислом ака: «Тинчлигимиз — халқимиз донолигининг маҳсулидир, унинг келажакка ишонч билан қарашидадир» деб менга яна бир бор халқимизга бўлган юксак меҳрини изҳор этди.

Суҳбат сўнгида Президентимизга маҳаллалардаги халқимизнинг ҳаётини, уларнинг турмушларидаги қийинчиликларию, хурсандчиликларини сўзлаб бердим. Ҳар бир сўзимни диққат билан эшитган суҳбатдошим «Халқимиз учун қанча қилсак ҳам оз», дедилар.

Мен у кишига яна бир бор ўз миннатдорчилигимни билдириб хайрлашар эканман, дунёда шундай меҳрибон, бағри кенг, инсонпарвар кишининг шу оғир кунларда юртимизга раҳбарлик қилаётганидан беҳад севиниб, Ҳизр назар солган бу инсонга узоқ умр тилаб қолдим.

А. ҒУЛОММАҲМУДОВ,
Ўзбекистон Республикаси халқ депутати, Халқаро муҳандислик академиясининг мухбир аъзоси.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ САЙЛОВИНИ ЎТКАЗУВЧИ МАРКАЗИЙ САЙЛОВ КОМИССИЯСИДА

Марказий сайлов комиссияси Фарғона вилоятининг 444-Чекшўра сайлов округидан ўрни бўшаб қолган депутат ўрнига 1993 йил 10 январь куни бўлиб ўтган Ўзбекистон Республикаси халқ депутатлари сайлови натижалари тўғрисидаги округ сайлов комиссиясининг баёнини кўриб чиқиб, сайлов тўғрисидаги Қонуннинг 21 ва 49-моддаларига мувофиқ мазкур округдан сайланган Фарғона шаҳрида яшовчи, Фарғона вилоят ҳокимининг биринчи ўринбосари Ўзбекистон Республикаси халқ депутати **Мухторов** Авазхон Мухторовични рўйхатга олди.

ДЕЛЕГАЦИЯ ДЕҲЛИГА ЖЎНАБ КЕТДИ

Ўзбекистон Халқ демократик партияси Марказий Кенгашининг биринчи котиби М. М. Расулов бошчилигидаги партия делегацияси Ҳиндистон Республикаси Бош вазири, Ҳиндистон Миллий Конгресси (И) партияси Раиси Нарасимха Раонинг таклифига биноан 12 январь куни Ҳиндистон Республикасига жўнаб кетди.

Ўзбекистон ХДП Марказий Кенгаши матбуот маркази.

● *ИЛДИЗИ БИР ХАЛҚЛАРМИЗ*

ДОРИЛОМОН КУНЛАР КЕЛАДИ

Марказий Осиё давлатлари раҳбарларининг Тошкент учрашуви шу минтақада яшовчи халқларнинг орзу-умидлари рўёбга чиқишидан далолат беради. Келиб чиқиши, илдизи бир бўлган халқлар бир-бирларига елкадош бўлишга, мавжуд иқтисодий қийинчиликларни ҳамжихатликда енгиб ўтишга қарор қилдилар. Айниқса республикамиз Президенти Ислом Каримовнинг учрашув якунига бағишлаб ўтказилган матбуот конференциясида билдирган фикрлари ҳар биримизнинг қалбимиздан чуқур ўрин олди.

Дўстлик дунёдаги энг буюк неъматдир. Фақат ҳамжиҳатлик, тотувликкина бизни иқтисодий бўҳронлардан олиб чиқади. Мен ишлаётган жамоада 17 миллат вакили меҳнат қилади. Жуда аҳилмиз. Тўй-маъракаларимиз бир-биримизсиз ўтмайди. Сен ўзбек, мен қозоқ деган гаплар йўқ. Бундай тотувликка ҳавас қилса арзийди.

Боғдат АБДИЕВА,
Тахиатош шаҳар нон маҳсулотлари комбинати ишчиси.

Вулқон ЧЎТУР:

ТУРКИЯ ҲАМКОРЛИКНИ ҚЎЛЛАБ-ҚУВВАТЛАМОҚДА

● Марказий Осиё давлатлари раҳбарларининг Тошкентда бўлиб ўтган тарихий учрашувида ушбу минтақа мамлакатларининг тараққиёт йўлига чиқиб олиши учун ғоят муҳим келишувга эришилди. Шу сабаб минтақада яшовчи халқларгина эмас, жаҳондаги дўст мамлакатлар аҳли ҳам бу анжуман якунларига юксак баҳо бермоқда. Туркия Республикасининг Ўзбекистондаги фавқулодда ва мухтор элчиси Вулқон Чўтур анжуман якунлари ҳақида мухбиримизга қуйидаги фикрларини билдирди:

— Туркия мавжуд муаммоларни биргаликда бартараф этишга имкон берадиган Марказий Осиё халқларининг бундай ҳамдўстлиги ва ҳамкорлигини қўллаб-қувватлайди. Чунки Ҳамдўстлик доирасидаги муносабатларнинг ривожланиши унга аъзо бўлган давлатлар учунгина эмас, улар билан ҳамкорлик қилаётган бошқа мамлакатлар учун ҳам бирдек фойдалидир. Учрашувнинг муҳим аҳамияти шундаки, унда Марказий Осиёдаги яқинда мустақиллигини қўлга киритиб, ўзини тутиб олишга интилаётган давлатлар раҳбарлари ҳеч бир ихтилофсиз умумий фикрга келдилар. Марказий Осиё давлатларининг муаммоларни тезроқ бартараф этиб, қудратли бўлиши бизни қувонтиради.

Бу анжуманда Тожикистон Республикасининг иштирок этиши, айниқса, фойдали бўлди, деб ўйлайман. Зеро, дўст давлатлар халқларининг ёрдами билан бу заҳматкаш юрт халқининг ҳам тезроқ барқарор тинчликка, фаровонликка эришиши мумкин бўлади.

Туркия ахборот воситалари Тошкентда бўлиб ўтган бу муҳим учрашувга ғоят катта қизиқиш билан қараб, уни кенг ёритдилар.

Хулоса қилиб шуни айтиш мумкинки, учрашувда эришилган аҳдномаларнинг бажарилиши мазкур минтақадаги давлатларнинг халқаро майдондаги обрўсига обрў қўшади. Келгусида Марказий Осиё ҳамдўстлиги минтақа давлатлари иқтисодиётининг жаҳон интеграция жараёнига тезроқ қўшилиши учун муҳим омил бўлиб хизмат қилишига шубҳа йўқ.

(ЎзА).

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони

«ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ» ГАЗЕТАСИНИНГ БИР ГУРУҲ ХОДИМЛАРИНИ МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Республикасининг ички ва ташқи сиёсатини меҳнаткашлар ўртасида кенг тарғиб қилгани, бозор иқтисодиётига ўтиш шароитида қишлоқ аҳолисини ижтимоий жиҳатдан муҳофаза этишга қаратилган тадбирлар ижросини матбуотда изчил ва ҳозиржавоб ёритгани учун қуйидагилар Ўзбекистон Республикасининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлансин:

Жўраев Маҳмуд — бўлим мудири

Тўлаганов Эркин — бош корректор

Қаюмов Мирғиёс — бош муҳаррирнинг биринчи ўринбосари

Ғофуров Обиджон — масъул котиб.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти

И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри, 1993 йил 12 январь.

Мустақил Ўзбекистоннинг хорижий фирмалар билан алоқалари кенгайиб боряпти. Яқинда яна бир шундай ҳамкорлик сари қадам қўйилди. Нукус шаҳрида Туркиянинг «Язекс» фирмаси билан Қорақалпоғистон Республикаси биргаликда ташкил этган «КАТЕКС» корхонаси ишга тушди. Бу ерда замонавий ускуналар ўрнатилиб, болалар ички кийимлари тайёрлаш йўлга қўйилди.

Суратда: қўшма корхона тикувчилик ва бўёқ цехи бошлиғи Шукуржон Иемберганова Туркиянинг «Язекс» фирмаси вакиллари Тамара Қалекова ва муҳандис Озжон Раҳмон билан тикув дастгоҳини кўздан кечиришмоқда.

Э. БОТИРОВ олган сурат.

ТАШКИЛИЙ ҚЎМИТА МАЖЛИСИ

11 январь куни Ўзбекистонда Қорақалпоғистон маданияти кунларини ўтказиш ташкилий қўмитасининг мажлиси бўлди. Уни Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари, ташкилий қўмита раиси М. Қорабоев бошқарди.

Мажлисда маданият кунлари дастури ва рамзи ҳақидаги масалалар муҳокама қилинди. Сўзга чиққанлар. бу санъат кўриги иккала халқ ўртасидаги дўстлик ва ҳамжиҳатликни мустаҳкамлашга хизмат қилади, деб таъкидладилар.

Ўзбекистонда Қорақалпоғистон маданияти кунлари 25 январь куни Алишер Навоий номидаги санъат кошонасида тантанали равишда очилади.

(ЎзА).

● *МУСТАҚИЛЛИК САБОҚЛАРИ*

КЕНГАШГАНГА КЕНГ ДУНЁ...

СИРДАРЁ ВИЛОЯТИНИНГ ҲОКИМИ, ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ХАЛҚ ДЕПУТАТИ БОТИР МАҲМУДОВ БИЛАН СУҲБАТ

— Ҳурматли Ботир МАҲМУДОВИЧ, вилоят ҳокимининг Янги йилга мўлжалланган дастури вилоят меҳнаткашларида катта қизиқиш уйғотмоқда. Суҳбатимизнинг бошида шу ҳужжатнинг пайдо бўлиши ҳақида гапириб берсангиз.

— Дастуримизнинг бош илҳомчиси — Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг XI сессияси якунлари ва унда Президентимиз Ислом Абдуғаниевич Каримовнинг сўзлаган лўнда, ёрқин ва сермазмун нутқидир. Биз ўзимизнинг асосий ҳаракат ва кураш йўлимизни шулардан келиб чиқиб белгиладик. Бу — биринчидан.

Иккинчидан эса, бутун республикамиз, шу жумладан бизлар ҳам аста-секин, босқичма-босқич бозор иқтисодига ўтаётирмиз. Ҳўш, бозор иқтисоди нима? Бу саволга содда қилиб, жавоб берадиган бўлсак, бозор иқтисоди дегани бу — энг аввало кўрпага қараб оёқ узатиш, демакдир. Яъни ҳамёнга қараб кўчага чиқиш деган гап. Бу ўринда ҳамённи биров тўлдириб бермайди, уни, яъни ақчани ўзимиз ишлаб топишимиз керак. Бизни бойитадиган, танти, мард ва қўли очиқ, айни пайтда меҳрибон қилиб қўядиган ўша ақчани топиш учун даврдан ортда қолмайдиган даражада тиришиб-тортишиб ишлашимиз керак. Бизнинг дастуримиз ана шу йўлдаги содда, ҳам аниқ-равшан қилиб тузилган режалардир.

Дастурнинг одамлар ўртасида қизиқиш уйғотаётганига келсак, бу ҳам бежиз эмас. Аввало, ҳаммамиз келажакка умид билан яшаймиз. Эртанги ҳаётимизнинг бугунгидан яхши бўлишини орзу қиламиз. Иқтисодий танглик ҳукм сураётган, нарх-наволар ошиб бораётган ҳозирги дамларда эртанги кунга бўлган умид айниқса муҳим омиллардан бўлиб қолаётир.

Бошқа томондан эса дастурни белгилашда биз биринчи бор янги йўлдан, яъни одамларнинг ўзлари билан маслаҳатлашиш, бўлажак ишларимиз, орзу ва ўйларимиз ҳақида уларнинг ўзларидан эшитиш ва шунга қараб режа тузиш, ҳали юқорида айтганимиздек, оёқ узатадиган кўрпамизни бир аниқлаб олиб, шунга яраша иш қилиш йўлидан бордик.

Халқ билан маслаҳатлашиш ибораси янги эмас. Бу гапни кимлар ишлатмади ва кимлар уни суиистеъмол қилмади, дейсиз. Лекин халқ ҳам анойи эмас. Ким уни алдаяптию—ким унга рост гапни айтяпти — тезда англаб олади.

Биз янги йилдан олдин ва ундан кейин кенг меҳнаткашлар оммасининг вакиллари, фаолларимиз билан қатор учрашувлар ўтказдик. Дастлабки кенгашимиз саноатчилар билан бўлди. Кейин зиёлилар билан фикр алмашдик. Сўнгра банк, бошқарув тизимларининг ходимлари, ундан кейин қурувчилар билан кенгашиб олдик. Яқинда қишлоқ хўжалик, яъни агросаноат ходимлари билан маслаҳат ўтказдик. Ундан кейин эса Халқ демократик партияси фаоллари билан, сўнгра касаба ва ёшлар уюшмаси вакиллари, уруш ва меҳнат фахрийлари, қўйингки, вилоятимизда яшаб меҳнат қилаётган ёки қарилик гаштини сураётган аҳолининг деярли барча қатлами бу йилги маслаҳат кенгашига қамраб олинди, десак муболаға бўлмас. Деярли ҳар бир мулоқотда 400—500 кишига яқин вакиллар қатнашдилар. Жами учрашувларимиз ўнтадан ошганини эътиборга олсак, деярли 4000 га яқин киши бугунги дастуримиз тузилишининг бевосита иштирокчилари сифатида фаол қатнашдилар. Шунингдек, дастуримизнинг асосий йўналишлари вилоят Кенгаши сессиясида кўриб чиқилиб атрофлича муҳокама этилди.

— Дастурнинг бош йўналишлари қайси муаммолар ечимига қаратилган?

— Биз учун муаммоларнинг бирламчи-иккиламчиси йўқ. Вилоятимизнинг табиий шароити, аҳволи шундаки, биз учун ҳамма масалалар аҳамиятли, ҳамма иш бирламчи. Лекин шундай бўлсада, кечиктириб бўлмайдиган ишларимиз бор. Агар шуларни тезлик билан юргизиб олмасак, қолган асосий ишларимизга йўл очилмай қолиши турган гап. Шунинг учун ҳам 1993 ва ундан кейинги йиллар учун учта асосий йўналишни белгилаётирмиз. Булар— биринчиси — қишлоқни, аниқроқ қилиб айтсак қишлоқ хўжалигини, умуман қишлоқ ҳаё-

(Давоми учинчи бетда).

●

МУАЛЛИФ ҲАҚИДА

Ботир МАҲМУДОВ 1941 йилда Тошкент вилоятининг Чиноз қишлоғида туғилди. УзХДП аъзоси. Тошкент темир йўл транспорти муҳандислари институти ва олий партия мактабини битирган. Ўзбекистон Халқ депутати.

Институтни битиргач, Ховос локомотив депосида ишлаган, сўнгра Янгиер комсомол қўмитаси биринчи котиби.

Сирдарё вилояти партия қўмитасида саноат-транспорти бўлими йўриқчиси, партиявий-ташкилий ишлари бўлими мудири ўринбосари, Гулистон шаҳар партия қўмитаси биринчи котиби, Сирдарё вилояти партия қўмитасининг котиби, вилоят халқ назорати қўмитаси раиси, 1990 йилдан халқ депутатлари Сирдарё вилояти Кенгаши ижроия комитети раиси, 1992 йилдан Сирдарё вилояти ҳокими.

Ўзбекистон Республикаси Қонуни

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ АЙРИМ ҚОНУН ҲУЖЖАТЛАРИГА ЎЗГАРТИШЛАР ВА ҚЎШИМЧАЛАР КИРИТИШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Республикасининг «Прокуратура тўғрисида»ги Қонунига асосан Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши ҚАРОР ҚИЛАДИ:

Ўзбекистон Республикасининг қуйидаги қонуний ҳужжатларига ўзгартишлар ва қўшимчалар киритилсин:

I. Ўзбекистон Республикасининг 1959 йил 21 майдаги Қонуни билан тасдиқланган Ўзбекистон Республикасининг Жиноят процессуал кодексига (Ўзбекистон Республикаси Олий Советининг Ведомостлари, 1959 йил №6, 3-модда):

1. Кодекс қуйидаги мазмундаги 193-1-модда билан тўлдирилсин:

193-1-модда. Кўп воқеали ишларнинг терговини назорат қилишда прокурорнинг ваколатлари

Ўзбекистон Республикасининг Бош прокурори ва унинг ўринбосарлари кўп воқеали алоҳида хавфли айрим жиноий ишлар бўйича муайян шахсга нисбатан тўпланган далилларни айбловнинг айрим воқеалари бўйича етарли деб ҳисобласалар, терговни тугаллаш ҳақида ёзма кўрсатма беришга ва шу воқеалар бўйича ишни судга юборишга ҳақлидирлар.

2. 17, 78-1, 79, 186, 343-1, 347, 350, 360, 404, 421-моддалар қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

17-модда. Жиноят — судлов ишларини юргизишда прокурорнинг ўрни

Ўзбекистон Республикаси қонунлари суриштирув ва дастлабки тергов идоралари томонидан аниқ ва бир хилда ижро этилиши устидан назоратни Ўзбекистон Республикаси Бош прокурори ва унга бўйсунувчи прокурорлар амалга оширадилар. Прокурор қонунларда назарда тутилган ҳолларда, шунингдек ўзи ёки суд зарур деб топган тақдирда, ишларнинг судда қараб чиқилишида иштирок этади.

Прокурор жиноят-судлов ишлари юргизишнинг ҳамма босқичларида ҳар қандай қонунбузарликни бартараф қилмоқ учун, бундай қонунбузарлик ким томонидан содир қилинишидан қатъи назар, қонунда белгиланган чораларни ўз вақтида кўриши шарт.

Прокурор жиноят-судлов ишларини юргизишда ўз ваколатини давлат ҳокимияти маҳаллий идоралари ва бошқарув идоралари, мансабдор шахслар ва жамоат бирлашмаларига боғлиқ бўлмаган ҳолда, Ўзбекистон Республикаси ҳудудида амал қилиб турган қонунларга, халқаро ва давлатлараро шартномаларга (битимларга) асосланиб мустақил амалга оширади.

Прокурорнинг қонунга мувофиқ чиқарган қарори барча корхоналар, муассасалар, ташкилотлар, жамоат бирлашмалари, мансабдор шахслар ва фуқаролар томонидан ижро этиш учун мажбурийдир.

78-1-модда. Ҳибсга олиш учун рухсат бериш

Фуқароларни ҳибсга олиш учун Ўзбекистон Республикаси Бош прокурори, Қорақалпоғистон Республикаси прокурори, вилоятлар ва Тошкент шаҳар прокурорлари, уларга тенглаштирилган прокурорлар, уларнинг ўринбосарлари, туман, шаҳар прокурорлари, уларга тенглаштирилган прокурорлар рухсат (санкция) бериш ҳуқуқига эгадирлар.

Қонунда кўзда тутилган асослар мавжуд бўлган тақдирда прокурор гумон қилинаётган шахсни ёки айбланувчини ҳибсга олишга рухсат (санкция) беради. Ҳибсга олишга рухсат бериш тўғрисидаги масалани ҳал қилиш чоғида прокурор қамоққа олиб туриш асослари кўрсатилган барча материаллар билан пухта танишиб чиқиши ва зарур ҳолларда гумон қилинаётган шахсни ёки айбланувчини шахсан сўроқ қилиши, вояга етмаган гумон қилинаётган шахсни ёки айбланувчини эса албатта сўроқ қилиши зарур.

79-модда. Қамоқда олиб туриш муддатлари

Жиноий ишлар юзасидан жиноятлар тергов қилинаётганда қамоқда олиб туриш муддати икки ойдан ортиқ давом этиши мумкин эмас.

Бу муддат терговни тугатиш имкони бўлмаган ва эҳтиёт чорасини ўзгартириш учун асослар бўлмаган ҳолда туман, шаҳар прокурори ва уларга тенглаштирилган прокурорлар томонидан уч ойгача узайтирилиши мумкин. Ишнинг алоҳида мураккаб эканлиги сабаблигина Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар, Тошкент шаҳар прокурори ва уларга тенглаштирилган прокурорлар томонидан бу муддат олти ойгача узайтирилиши мумкин.

Қамоқда олиб туриш муддатини олти ойдан ортиқ узайтиришга алоҳида ҳолларда ва фақат оғир жиноят содир этганликда айбланаётган шахсларга нисбатан йўл қўйилади. Чунончи, муддатни Ўзбекистон Республикаси Бош прокурорининг ўринбосари — тўққиз ойгача ва Ўзбекистон Республикасининг Бош прокурори бир йилгача узайтириши мумкин.

Муддатни яна узайтиришга йўл қўйилмайди, қамоқда олиб турилган айбланувчи дарҳол озод этилиши керак.

Тергов қилиш тугалланган жиноий иш материаллари айбланувчига ва унинг ҳимоячисига танишиб чиқиш учун ушбу модданинг учинчи қисмида кўзда тутилган қамоқда олиб туришнинг энг охирги муддати тугашига камида бир ой қолганда тақдим этилиши лозим.

Айбланувчи ва унинг ҳимоячиси жиноий иш материаллари билан танишиб чиқиши учун кетган вақт эҳтиёт чораси сифатида қамоқда олиб туриш муддатини ҳисоблашда эътиборга олинмайди.

Айбланувчини қамоқда олиб туриш муддати тугаган, ишни суд янгидан тергов қилишга қайтарган, ишнинг ҳолатларига кўра эса қамоқда олиб туриш тарзидаги эҳтиёт чорасини ўзгартириш мумкин бўлмаган ҳолларда тергов устидан назоратни амалга ошираётган прокурор қамоқда олиб туриш муддатини иш унга келиб тушган пайтдан бошлаб бир ой атрофида узайтириши мумкин. Кўрсатилган муддатни яна узайтириш айбдорнинг иши судга юборилгунга қадар қамоқда ўтирган вақтини ҳисобга олиб, ушбу модданинг иккинчи, учинчи ва олтинчи қисмларида белгиланган тартиб ва доирада амалга оширилади.

186-модда. Суриштирув ва дастлабки тергов идоралари қонунларни ижро этишлари устидан назорат олиб бориш

Суриштирув ва дастлабки тергов ўтказиш вақтида қонунларнинг ижро этилиши устидан назорат прокурор томонидан амалга оширилади.

Суриштирув ва дастлабки тергов идораларининг қонунларни ижро этишлари устидан назорат олиб борар экан прокурор ўз ваколати доирасида:

суриштирув ва дастлабки тергов идораларидан текшириш учун жиноят ишларини, содир қилинган жиноятлар тўғрисида, оператив-қидирув фаолиятининг, суруштирув ва дастлабки терговнинг бориши тўғрисидаги ҳамда жиноят содир этган шахсларни аниқлашнинг ҳолати ҳақидаги ҳужжатлар, материаллар ва бошқа маълумотларни талаб қилади, содир қилинган ёки тайёрланаётган жиноятлар тўғрисидаги аризалар ва маълумотларни қабул қилиш, рўйхатдан ўтказиш ва ҳал этиш хусусидаги қонун талаблари ижро этилишини ойида камида бир марта текширади;

терговчилар ва суриштирув олиб борувчи шахслар чиқарган ғайриқонуний ва асоссиз қарорларни бекор қилади;

жиноятни тергов қилиш, эҳтиёт чорасини танлаш, ўзгартириш ва бекор қилиш, жиноятни квалификациялаш, айрим тергов ҳаракатларини олиб бориш ва жиноят содир қилган шахсларни қидириб топиш ҳақида ёзма кўрсатмалар беради;

суриштирув идораларига жиноят содир қилган шахсларни ушлаш, тутиб келтириш, қамоққа олиш, тинтув қилиш, изланаётган ашёни ихтиёрий тарзда топшириш, қидириб топиш ҳақидаги қарорларни ижро этишни, бошқа тергов ҳаракатлари олиб боришни топширади, шунингдек жиноятларни фош қилиш ва уларни содир қилган шахсларни аниқлаб топиш учун зарур чоралар кўриш тўғрисида, прокурор ёки прокуратура терговчиси қўлида мавжуд бўлган ишлар бўйича кўрсатмалар беради;

суриштирув ва дастлабки тергов олиб боришда қатнашади, зарур ҳолларда айрим тергов ҳаракатларини шахсан ўзи бажаради ёки ҳар қандай иш юзасидан тўла ҳажмда тергов ўтказади;

ушбу Кодексда кўзда тутилган ҳолларда тинтув ўтказиш, почта-телеграф хатхабарларини ҳатлаб қўйиш ва уларнинг ихтиёрий тарзда топширилиш гумон қилинаётган шахс ва айбланувчининг телефонлар ва бошқа сўзлашув қурилмалари орқали олиб бораётган суҳбатларини эшитиш, айбланувчини мансабидан четлаштириш ҳақида ва терговчи ҳамда суриштирув идораси бошқа ҳаракатлар қилиши хусусида рухсатнома беради;

ушбу Кодексда белгиланган ҳолларда ва тартибда тергов муддатини ҳамда эҳтиёт чораси сифатида қамоқда олиб туриш муддатини узайтиради;

жиноий ишларни суриштирув ва дастлабки тергов идораларига қўшимча тергов ўтказиш ҳақидаги ўзининг кўрсатмалари билан қайтариб юборади;

суриштирув олиб борувчи идорадан ҳар қандай ишни олиб, уни терговчига топширади, ишни дастлабки тергов идорасининг биридан бошқасига олиб беради, шунингдек ишни ниҳоятда тўла ва холис тергов қилиш мақсадида бир терговчидан бошқа терговчига олиб беради;

суриштирув олиб борувчи шахс ёки терговчи ишни тергов қилиш вақтида қонуннинг бузилишига йўл қўйса, уларни бундан кейин суриштирув ёки дастлабки тергов олиб боришдан четлаштиради;

жиноий иш қўзғатади ёки жиноий иш қўзғатишни рад этади;

жиноий ишлар бўйича иш юритишни ётқизади ёки тўхтатиб қўяди;

қонунда назарда тутилган ҳолларда терговчи ёки суриштирув идорасига иш юритишни тўхтатиш учун розилик беради, айблов хулосаси (қарор)ни тасдиқлайди, жиноий ишларни судга юборади.

343-1-модда. Маҳкумни тергов изоляторига ёки турмага жойлаштириш

Бошқа шахс содир қилган жиноят ҳақидаги иш юзасидан тергов ҳаракатларини олиб бориш зарур бўлганда, ахлоқ тузатиш меҳнат ёки тарбия-меҳнат колониясида жазони ўташ шарти билан озодликдан маҳрум этилган шахс Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар, Тошкент шаҳар прокурорлари, шунингдек уларга тенглаштирилган прокурорлар розилиги билан — икки ойгача, Ўзбекистон Республикаси Бош прокурори ўринбосарининг розилиги билан — тўрт ойгача, Ўзбекистон Республикаси Бош прокурорининг розилиги билан олти ойгача муддатга ёки иш судда кўрилиши муносабати билан суд ажримига биноан, иш кўрилиб бўлгунча тергов изолятори ёки турмага жойлаштирилиши мумкин.

347-модда. Суднинг қонуний кучга кирган ҳукми, ажрими ва қарорини назорат тартибида қайта кўриб чиқиш

Суднинг қонуний кучга кирган ҳукми, ажрими ва қарорини назорат тартибида қайта кўриб чиқишга Ўзбекистон Республикаси қонунларида шу ҳуқуқ бериб қўйилган прокурор, суд раиси ва уларнинг ўринбосарлари протестига биноангина йўл қўйилади.

Протестни қуйидагилар киритишга ҳақлидирлар:

1. Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленумининг қароридан ташқари Ўзбекистон Республикасидаги ҳар қандай суднинг ҳукми, ажрими ва қарори устидан — Ўзбекистон Республикаси Бош прокурори, Ўзбекистон Республикаси Олий Судининг Раиси ва уларнинг ўринбосарлари;

2. Туман (шаҳар) судларининг ҳукмлари ва ажримлари, ишни кассация тартибида кўрган Қорақалпоғистон Республикаси Олий судининг, вилоятлар, Тошкент шаҳар бўйича судлов ҳайъати ажримлари устидан — Қорақалпоғистон Республикаси прокурори, вилоят прокурори, Тошкент шаҳар прокурори ва унга тенглаштирилган прокурорлар, Қорақалпоғистон Олий суди раиси, вилоят ва Тошкент шаҳар судлари раислари;

Протест киритган шахс уни қайтариб олишга ҳақли. Прокурор келтирган протест юқори турувчи прокурор томонидан қайтариб олиниши мумкин. Протест ишни кўриб чиқиш бошлангунга қадар қайтариб олиниши мумкин.

350-модда. Суд ҳукмининг, ажримининг ва қарорининг ижросини тўхтатиб туриш

Ўзбекистон Республикаси Бош прокурори, Ўзбекистон Республикаси Олий судининг раиси ва унинг ўринбосарлари Ўзбекистон Республикасидаги ҳар қандай суднинг протест киритилган ҳукми, ажрими ва қарори ижро этилишини иш назорат тартибида ҳал қилингунига қадар тўхтатиб туришга ҳақлидирлар. Қонуннинг очиқданочиқ бузилганлигини тасдиқловчи далиллар мавжуд бўлган тақдирда, мазкур шахслар жиноий ишни талаб қилиб олиш билан бир вақтда ҳукм, ажрим ва қарорнинг ижросини то улар юзасидан протест киритилгунга қадар уч ойдан ошмайдиган муддатга тўхтатиб қўйишга ҳақлидирлар.

360-модда. Янги очилган ҳолатларга асосан жиноий ишга протест киритиш

Янги очилган ҳолатларга асосан ҳукмни бекор қилиш ҳусусидаги протестни Ўзбекистон Республикасидаги барча судларнинг ҳукмлари устидан Ўзбекистон Республикаси Бош прокурори ва унинг ўринбосарлари киритиши мумкин.

404-модда. Дастлабки қамоқ жойларида қонунларга риоя этилиши устидан прокурор назорати

Дастлабки қамоқ жойларида қонунларга риоя этилиши устидан назоратни Ўзбекистон Республикаси Бош прокурори ва унга бўйсунувчи прокурорлар Ўзбекистон Республикасининг «Прокуратура тўғрисида»ги Қонунига мувофиқ амалга оширадилар.

421-модда. Ушланганлар сақланадиган жойларда қонунларга риоя этилиши устидан прокурор назорати

Жиноят содир этишда гумон қилиниб, ушланган шахслар сақланадиган жойларда қонунларга риоя этилиши устидан назоратни Ўзбекистон Республикаси Бош прокурори ва унга бўйсунувчи прокурорлар Ўзбекистон Республикасининг «Прокуратура тўғрисида»ги Қонунига мувофиқ амалга оширадилар.

3. 26-модданинг учинчи қисмидаги «Ўзбекистон Республикаси прокурори» сўзлари «Ўзбекистон Республикасининг Бош прокурори» деган сўзлар билан алмаштирилсин.

4. 93-модданинг тўртинчи қисмидаги «Ўзбекистон Республикаси прокурори», «Қорақалпоғистон АССР» деган сўзлар тегишинча «Ўзбекистон Республикаси Бош прокурори», «Қорақалпоғистон Республикаси» деган сўзлар билан алмаштирилсин.

5. 108-модда қуйидаги мазмундаги еттинчи қисм билан тўлдирилсин:

«Ўзбекистон Республикаси ҳудудида содир қилинган жиноятлар ҳақидаги жиноий ишлар бошқа чет эл давлатларининг тергов идоралари томонидан халқаро ва давлатлараро битимлар асосида тергов қилинади».

6. 109-модданинг иккинчи қисми «Айбланувчи тариқасида» сўзларидан кейин «эҳтиёт чорасини қўллаш» деган сўзлар билан тўлдирилсин, «рози бўлмаган тақдирда» деган сўзлардан кейин эса «шунингдек прокурор айбланувчини ҳибсга олиш учун рухсат беришни рад қилган тақдирда» деган сўзлар билан тўлдирилсин.

7. 121-модданинг биринчи, иккинчи ва учинчи қисмлари қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Жиноий ишлар бўйича дастлабки тергов икки ойлик муддатдан кечикмай тамомланиши лозим. Дастлабки тергов муддати иш қўзғатилган пайтдан бошлаб, иш айблов фикри билан прокурорга юборилган, иш бўйича ўтказилаётган тергов ётқизилган ёки тўхтатилган пайтгача бўлган вақтни ўз ичига олади. Бу муддат терговни тугатиш имкони бўлмаган тақдирда туман, шаҳар прокурори ва уларга тенглаштирилган прокурор томонидан уч ойгача узайтирилиши мумкин.

Тергов қилиш алоҳида мураккаб бўлган ишлар бўйича ушбу модданинг биринчи қисмида белгиланган дастлабки тергов муддати Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар, Тошкент шаҳар прокурорлари ва уларга тенглаштирилган прокурор ёки уларнинг ўринбосарлари томонидан — олти ойгача узайтирилиши мумкин.

Фақат алоҳида ҳолларда дастлабки терговнинг бу муддати Ўзбекистон Республикаси Бош прокурори ёки унинг ўринбосарлари томонидан янада узайтирилиши мумкин».

8. 200-модданинг:

биринчи қисмидаги «Ўзбекистон ССР прокурори, СССР Бош прокурори ёки уларнинг ўринбосарлари» деган сўзлар «Ўзбекистон Республикаси Бош прокурори ёки унинг ўринбосарлари» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

иккинчи қисмидаги: «Ўзбекистон ССР Прокурори, СССР Бош прокурори ёки уларнинг ўринбосарлари томонидан» деган сўзлар «Ўзбекистон Республикаси Бош прокурори ёки унинг ўринбосарлари томонидан» деган сўзлар билан алмаштирилсин.

9. 227-модданинг биринчи қисми қуйидаги таҳрирда баён қилинсин:

«Прокурор судлар томонидан оғир жиноятлар тўғрисидаги ишлар қараб чиқилаётганда, шунингдек прокурорнинг ўзи ёки суд зарур деб топган ишларни кўришда иштирок этади. Прокурор давлат айбловини қувватлар экан, далилларни текширишда қатнашади; судланувчиларга, жабрланувчиларга, гувоҳларга, экспертларга ва айблов хулосасига илова қилинган рўйхатга асосан ёки ўз илтимоси бўйича судга чақирилган шахсларга саволлар беради; жиноий ҳаракатларни квалификация қилиш бўйича жиноят қонунини қўллаш ва унга жазо тури ва меъёрини тайинлаш ҳамда суд ҳал қилиши лозим бўлган бошқа масалалар юзасидан судда ўз фикрини баён этади; жиноят содир этилишига сабаб бўлган вазиятлар ва шарт-шароитлар ҳамда уларни йўқотиш чоралари ҳақида ўз мулоҳазаларини тақдим этади».

10. 302-модданинг иккинчи қисми қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Прокурор, унинг ўринбосари ғайриқонуний ёки асоссиз чиқарилган ҳар бир ҳукм устидан кассация тартибида протест киритиши шарт. Протест уни киритган прокурор ёки юқори турган прокурор томонидан чақириб олиниши мумкин».

11. 332-модда биринчи қисмининг 1 ва 2-бандлари қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«1) Ушбу Кодексда кўзда тутилган ҳолларда пул товони тўлаш, тўлатиш ёки жарима солиш тўғрисидаги суднинг ажрими устидан бу ажрим кимга нисбатан чиқарилган бўлса, шу шахс томонидан шикоят берилиши ёки прокурор, унинг ўринбосарлари томонидан протест киритилиши мумкин. Суднинг иш қўзғатишни рад қилиш тўғрисидаги қарори устидан жабрланувчи ва унинг вакили шикоят бериши ёки прокурор, унинг ўринбосарлари томонидан протест киритилиши мумкин;

2) Ушбу Кодекснинг 215, 216, 235, 236, 238-моддалари 286-моддасининг 3-қисми, 297, 340 ва 341-моддаларида назарда тутилган ҳолларда суд томонидан чиқарилган ажрим устидан шикоят берилиши мумкин эмас, лекин прокурор, унинг ўринбосарлари протест киритишлари мумкин.

12. 352-модданинг еттинчи, саккизинчи қисмларидаги «Ўзбекистон Республикаси прокурорига, Ўзбекистон Республикаси Прокурори» деган сўзлар тегишинча «Ўзбекистон Республикаси Бош прокурорига, Ўзбекистон Республикаси Бош прокурори» деган сўзлар билан алмаштирилсин; «СССР Бош прокурори» деган сўзлар чиқариб ташлансин.

13. 358-модданинг бешинчи қисмидаги «Ўзбекистон Республикаси Прокурорига» деган сўзлар «Ўзбекистон Республикаси Бош прокурорига» деган сўзлар билан алмаштирилсин.

II. Ўзбекистон Республикасининг Ведомостлари 1963 йил 23 мартдаги Қонуни билан тасдиқланган Ўзбекистон Республикасининг Граждан лик процессуал кодексига (Ўзбекистон Республикаси Олий Советининг Ведомостлари, 1963 йил, 9, 31-модда):

1. Кодекс қуйидаги мазмундаги 24-2 боб билан тўлдирилсин:

24—2 БОБ
ҲУҚУҚИЙ ҲУЖЖАТНИ ҒАЙРИҚОНУНИЙ ДЕБ ТОПИШ ҲАҚИДА ПРОКУРОРНИНГ СУДГА АРИЗА БИЛАН МУРОЖААТ ҚИЛИШИ

264-8-модда. Прокурорнинг судга ариза билан мурожаат қилиши

Ғайриқонуний ҳуқуқий ҳужжатни чиқарган идора ёки юқори турган идора томонидан прокурорнинг протести рад қилинганда ёки протест қонунда кўрсатилган муддатда кўрилмаган тақдирда ушбу ҳужжатни ғайриқонуний деб топиш ҳақидаги ариза билан прокурор судга мурожаат қилишга ҳақлидир.

264-9-модда. Прокурорнинг ариза билан судга мурожаат қилиш муддати

Протест рад қилинганлиги ҳақидаги хабар олинганидан сўнг ёки протест қараб чиқиш учун қонунда белгиланган муддат тугагандан кейин бир ой ичида прокурор судга ариза бериши мумкин.

264-10-модда. Протест киритиш ҳуқуқий ҳужжатни ҳаракатдан тўхтатиш

Прокурорнинг судга мурожаати протест киритилган ҳуқуқий ҳужжатнинг ҳаракатини иш судда кўрилгунча тўхтатади.

264-11-модда. Прокурор аризасини кўриб чиқиш

Прокурор аризаси суд томонидан 10 кун муддат ичида маъмурий ҳуқуқий муносабатлардан келиб чиқадиган ишларни қараб чиқиш бўйича ушбу кодексда белгиланган қоидаларга мувофиқ кўриб чиқилади.

Прокурорнинг аризаси унинг иштирокида ва протест рад қилиш ҳақида қарор чиқарган ёки уни муддатида кўриб чиқмаган идора раҳбари ёҳуд уларнинг қонуний вакиллари иштирокида кўрилади.

Протестни рад қилган ёки уни муддатида кўрмаган идора раҳбари ёҳуд уларнинг қонуний вакиллари суд мажлисига узрсиз сабаб билан келмасликлари прокурор аризасининг кўриб чиқилишига тўсқинлик қилмайди, лекин суд ушбу шахснинг келишини мажбурий деб топиши мумкин.

264-12-модда. Прокурорнинг аризаси бўйича суд қарори

Суд прокурорнинг аризасини асосли деб топса, уни қаноатлантириш ва ҳуқуқий ҳужжатни ғайриқонуний деб топиш ҳақида қарор чиқаради.

Агар суд протест киритилган ҳужжатни қонунга мувофиқ ҳолда уни чиқарган идоранинг ваколат доирасида қабул қилинган деб топса, аризани қаноатлантиришни рад этиш ҳақида қарор чиқаради.

Ҳуқуқий ҳужжатни қонуний деб топиш ҳақидаги прокурорнинг аризаси бўйича суднинг чиқарган қарори протестни рад қилган идора бошлиғига юборилади. Суд қарорининг ижроси умумий асосларда амалга оширилади.

2. 13 ва 349-моддалар қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«13-модда. Фуқаролик — судлов ишларини юргизишда прокурорнинг ўрни

Прокурор қонунларда назарда тутилган ҳолларда, шунингдек ўзи ёки суд зарур деб топган тақдирда, ишларнинг судда қараб чиқилишида иштирок этади.

Прокурор фуқаролик — судлов ишлари юргизишнинг ҳамма босқичларида ҳар қандай қонунбузарликни бартараф қилмоқ учун, бундай қонунбузарлик ким томонидан содир қилинишидан қатъи назар, қонунларда белгиланган чораларни ўз вақтида кўриши шарт.

Прокурор фуқаролик-судлов ишларини юргизишда ўз ваколатини давлат ҳокимияти маҳаллий идоралари ва бошқарув идоралари, мансабдор шахслар ва жамоат бирлашмаларига боғлиқ бўлмаган ҳолда Ўзбекистон Республикаси ҳудудида амал қилиб турган қонунларга, халқаро ва давлатлараро шартномаларга (битимларга) асосланиб мустақил амалга оширади.

349-модда. Протест киритиш ҳуқуқига эга бўлган шахслар

Туман (шаҳар) судларининг, Тошкент шаҳар судининг, вилоят судларининг, Қорақалпоғистон Республикаси Олий судининг ҳал қилув қарорлари, ажримлари ва қарорлари устидан, шунингдек Ўзбекистон Республикаси Олий судининг ҳал қилув қарорлари ва ажримлари, Ўзбекистон Республикаси Олий суди Раёсатининг қарори устидан Ўзбекистон Республикаси Бош прокурори, Ўзбекистон Республикаси Олий судининг Раиси ва уларнинг ўринбосарлари протест киритиши мумкин.

Қорақалпоғистон Республикаси прокурори, вилоят прокурори, Тошкент шаҳар прокурори ва уларга тенглаштирилган прокурорлар, Қорақалпоғистон Республикаси Олий судининг раиси, вилоят судининг раиси, Тошкент шаҳар судининг раиси туман (шаҳар) судларининг қарорлари, ажримлари устидан ҳамда тегишли бўлишига қараб, Қорақалпоғистон Республикаси Олий судининг, вилоят суди ва Тошкент шаҳар судининг ишни кассация тартибида кўрган фуқаролик ишлари бўйича судлов ҳайъатлари чиқарган ажримлари устидан протест киритишга ҳақлидирлар.

3. 251-модданинг биринчи қисми қуйидаги мазмундаги тўртинчи банд билан тўлдирилсин:

«4) Ҳуқуқий ҳужжатни ғайриқонуний деб топиш ҳақидаги прокурорнинг аризаси»;

тўртинчи банд бешинчи банд деб ҳисоблансин.

III. Ўзбекистон Республикасининг 1970 йил 24 июндаги Қонуни билан тасдиқланган Ўзбекистон Республикасининг ахлоқ тузатиш-меҳнат кодексига (Ўзбекистон Республикаси Олий Советининг Ведомостлари, 1970 йил, № 18, 168-модда);

1. 11-модданинг биринчи қисми қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Озодликдан маҳрум этиш, сургун, бадарға ва озодликдан маҳрум этмасдан ахлоқ-тузатиш ишларига жалб этиш ҳақидаги ҳукмларни ижро этишда қонунларнинг аниқ бажарилиши устидан назоратни Ўзбекистон Республикасининг «Прокуратура тўғрисида»ги Қонунига мувофиқ амалга оширадилар. Қонунларнинг бажарилиши устидан ўз ваколатлари доирасида назоратни амалга оширар экан, прокурор қонуннинг ҳар қандай бузилишини ўз вақтида топиш ва бартараф қилиш чораларини кўришга, бу қонуннинг ким томонидан бузилишидан қатъи назар, бузилган ҳуқуқларни тиклашга ва айбдорларни қонунда белгиланган жавобгарликка тортишга мажбурдир».

2. 15-модданинг биринчи қисми қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Бошқа шахс томонидан содир этилган жиноят иши бўйича тергов ҳаракатлари олиб бориш зарур бўлган ҳолларда ахлоқ-тузатиш-меҳнат ёки тарбия меҳнат колонияларида озодликдан маҳрум қилиш жазосига ҳукм қилинган маҳкум Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар, Тошкент шаҳар прокурори, уларга тенглаштирилган бошқа прокурор рухсати билан — икки ойгача, Ўзбекистон Республикаси Бош прокурори ўринбосарининг рухсати билан — тўрт ойгача, Ўзбекистон Республикаси Бош прокурорининг рухсати билан эса — олти ойгача қамоқда ёки тергов изоляторида қолдирилиши мумкин».

3. 20-модданинг учинчи хатбошиси қуйидагича таҳрирда баён этилсин:

«Бошқа шахс томонидан содир этилган жиноят иши бўйича тергов ҳаракатлари олиб борилиши муносабати билан, Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар, Тошкент шаҳри прокурори ва уларга тенглаштирилган бошқа прокурорларнинг рухсати билан — икки ойгача, Ўзбекистон Республикаси Бош Прокурори ўринбосарлари рухсати билан — тўрт ойгача, Ўзбекистон Республикаси Бош прокурорининг рухсати билан эса, — олти ойгача».

IV. Ўзбекистон Республикасининг 1985 йил 13 декабрдаги Қонуни билан тасдиқланган Ўзбекистон Республикасининг Маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги кодексига (Ўзбекистон Республикаси Олий Советининг Ведомостлари, 1985 йил, № 35, 411-модда):

1. Кодекс қуйидаги мазмундаги 187-6-моддаси билан тўлдирилсин:

«187-6-модда. Прокурорнинг қонуний фаолиятига тўсқинлик қилганлик ва талабини бажармаганлик

Актлар ва бошқа зарур ҳужжатларни, материаллар ва ахборотларни беришдан, текширув, тафтиш ўтказишдан, мутахассисларни ажратишдан, прокуратурага келишдан, қонун бузилиши муносабати билан тушунтириш беришдан бош тортиш ҳамда прокурор юборган ҳужжатларни кўриб чиқмаслик ёки уларни тўла ҳажмда бажармаслик, шунингдек прокурорга унинг ғайриқонуний қарор қабул қилишига эришиш мақсадида бирон-бир тарзда таъсир кўрсатганлик, —

фуқароларга энг кам ойлик иш ҳақининг бир бараваридан уч барobarигача миқдорида, мансабдор шахсларга эса энг кам ойлик иш ҳақининг уч бароваридан етти баробаригача миқдорда жарима солишга сабаб бўлади».

2. 232-моддада «187-5» рақамларидан кейин «187-6» рақамлари билан тўлдирилсин.

3. 288-модданинг иккинчи қисми «171» сонидан кейин «187-6» рақамлари билан тўлдирилсин.

V. Белгилаб қўйилсинки, Маъмурий-ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги кодексининг «187-6-моддасида кўзда тутилган маъмурий-ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги ишларни қўзғатиш ҳақидаги қарорни (протокол) ва бошқа материалларни прокурор судга йўллайди, суд эса Ўзбекистон Республикаси қонунларида белгиланган тартибда ишни кўриб чиқади».

Ўзбекистон Республикасининг Президенти И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1992 йил, 9 декабрь.

ЯНГИЛИКЛАР

МИСГАРЛИК: XI АСРДАН БУГУНГАЧА

● Фарғона ўлкашунослик музейида «Мисгарлик буюмлари санъати» кўргазмаси очилди. Унда археологик қазишмалар чоғида Ўзган шаҳарчасидан топилган ўйма ва чекма нақшли буюмлар намойиш қилинмоқда. XI—XII асрларда Мовароуннаҳрда ҳукмронлик қилган қорахонийлар даврида, XVIII—XIX асрларда Қўқон хонлиги замонида ясалган мис идишлар катта қизиқиш билан томоша қилинмоқда. Ҳозирги мисгарлар ижоди маҳсулларига ҳам алоҳида ўрин ажратилган.

АҚШЛИК МУТАХАССИСЛАР ЁРДАМИДА

● Америка Қўшма Штатларининг Огайо штатидан олти нафар тажрибали муаллим Самарқанд давлат дорилфунуни талабаларига инглиз тилини ўргатиш мақсадида қадимий шаҳарга келишди.

Хорижлик мутахассислар шартнома асосида ишлайдилар. Уларнинг билим ва малакаларидан самарали фойдаланиш учун инглиз филологияси кафедраси қошида уч, олти ва тўққиз ойлиқ қўшимча курслар ташкил этилди. Тингловчилар бу ерда тилнинг назарий асослари билан бир қаторда амалда сўзлашув қоидаларини ҳам ўрганмоқдалар.

(ЎзА).

АФҒОН МУЖОҲИДЛАРИ ТОЖИК ДИЁРИДА ЖАНГ ҚИЛИШМОҚДА

Ислом ақидапарастларининг сиёсий ва ҳарбий мағлубиятга учраган жангариларининг бўлинмалари Тожикистонда террорчилик фаолиятини давом эттирмоқда. Афғонистон чегарасига яқин жойларда қочоқлар лагерларида ўғирлик ва талончилик қилинмоқда. Ўн минглаб қочоқлар, асосан ўғил болалар зўрлик билан қўшни давлатга олиб кетилмоқда. Жангарилар чегарачилар кўраётган чораларга тўсқинлик қилиш учун аёллар ва қариялардан пана сифатида фойдаланмоқдалар. Тожик дипломатларининг маълумотларига қараганда бу тадбирни амалга оширишдан мақсад — Афғонистоннинг шимолий вилоятларида қочоқ тожиклар, аввало, болалар учун ҳарбийлаштирилган лагерлар барпо этиш, ва кейинчалик шу негизда жангариларнинг бўлинмаларини тузишдан иборат.

Қўпорувчилик фаолиятини амалга ошириш ва қочоқларни Тожикистондан олиб кетиш учун афғон мужоҳидлари яширинча тез-тез юборилмоқда. Можаро давом этаётган районда афғон мужоҳидларининг махфий вакили Тожикистон ҳудудидан Қобулга юборган яширин радиохабар илиб олинди.

«Афсуски. муҳим районларнинг, шу жумладан, чегара районларининг кўпи тожик режими назорати остида турибди, тожик режимининг қуролли кучлари ихтиёрида замонавий қуроллар бор... Омон қолган мужоҳидларнинг кўпчилиги чегарамиз томон чекинди. Мужоҳидларнинг бир қисми чегаранинг нариги томонида қолди. Улардан ҳеч қандай дарак йўқ. Қумсангир райони бутунлай қуршаб олинди. Агар уларга ёрдам берилмаса, яқин бир-икки кун ичида тор-мор келтирилади. Бу хусусда Қундуз (Афғонистон) мужоҳидлари қарор қабул қилди. Улар тез ҳаракат қиладилар, деб умид қиламиз. Биз мазкур районга ўқ-дорилар юбордик».

Келтирилган ушбу матндан мунтазам армияси бўлмаган ёш тожик давлати ўз ерида Афғонистоннинг қуролли тўдаларига юзма-юз тўқнаш келиб қолгани маълум бўлмоқда. Бундай шароитда Тожикистон давлати коллектив хавфсизлик шартномасига мувофиқ МДҲ мамлакатларининг тегишли мададига, жумладан, ҳарбий мададига умид қилишга ҳақли деб ўйлаймиз.

Игор ЛЕНСКИЙ.

АЙНИ ШУ ПАЙТДА....

Тожикистон аҳолиси ўтган тунда пойтахт ва унинг атрофидаги районларда фавқулодда ҳолат жорий этилгани ҳақидаги хабарни эшитиб, енгил нафас олди. Тожикистоннинг Россиядаги элчиси Жамшид Каримов РАТА — ТАСС мухбири билан суҳбатда республикада Олий Кенгашнинг Раёсати кўраётган бундай қатъий чоралар, аввало, ғайриқонуний қуролли бўлинмалар қурол-яроғларини қисқа муддатда мусодара қилишга қаратилганлигини айтди.

Маълумки, ҳукумат барча ғайриқонуний қуролли бўлинмаларга қуролсизланиш ҳақида қўйган қатъий талабининг муддати 4 январь куни тугади, деб эслатди элчи. Олдинги огоҳлантиришлар каби бу огоҳлантириш ҳам сезиларли натижа бермади.

(«Правда» газетасининг 1993 йил 9 январь сонидан).

(Давоми. Боши биринчи бетда).

тини ислоҳ қилишимиз керак. Иккинчиси — қайта ишлаш саноатини тезлик билан оёққа турғазиб олишимиз ва йўлга солиб юборишимиз лозим. Ва ниҳоят учинчиси— ижтимоий масалалардир.

— Қишлоқни ислоҳ қилиш деганда нималар кўзда тутилмоқда? Шуни қисқача шарҳлаб берсангиз.

— Бу долзарб масалага республика ҳукумати, энг аввало Президентимиз Ислом Абдуғаниевич Каримов катта эътибор билан қараб келмоқдалар. Рости, сўнгги ўн йилликларда биз қишлоқдан кўп нарса олдик, лекин кам нарса бердик. Энди имкон борича бу оқ доғларни тўлдиришга ҳаракат қилишимиз керак. Президентимизнинг қишлоқ хонадонларини газ, сув билан таъминлаш, фермерлик хўжаликларини ривожлантириш, қўшимча томорқалар бериш, пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг харид нархларини ошириш, хўжаликларни қўшимча солиқдан озод қилиш сингари қатор ғоят муҳим ва унутилмас амалий тадбирлари ана шу муаммоларни ҳал этишга қаратилгандир.

Биз Ислом Абдуғаниевич Каримовнинг Олий Кенгашнинг XI сессиясида сўзлаган нутқидан келиб чиқиб, бу борада ишларни янги поғонага кўтаришимиз керак. Аввало, қишлоқ тўймас экан, шаҳарларимизнинг тўйиши қийин. Шундай экан, ҳозирги бозор иқтисодига ўтиш даврида вақтни, имкониятларни бой бермасдан, тезлик билан ҳаракат қилишимиз керак.

Вилоятимизда халқ истеъмоли моллари ҳамда тайёр махсулотлар ишлаб чиқариш учун қишлоқ хўжалик махсулотлари, хусусан пахта, пилла, мева, сабзавот етарли миқдорда топилади. Яна муҳим нарса—кўп турдаги қайта ишлаш корхоналари ва маҳаллий саноатни ривожлантириш учун ишчи кучларимиз ҳам етарли. Барча шаҳар ва туманларимизда янги корхоналарни жойлаштириш учун майдон, иморатлар, бошқа керакли шароитларга эгамиз. Қўшимча экинзорларни ўзлаштириш ҳисобига эса маҳсулот турлари ва ҳажмини янада оширишимиз мумкин.

Ана шундай имкониятларга эга бўла туриб вилоятимизга халқ истеъмоли молларининг 80 фоизи, ишлаб чиқариш воситаларининг эса 100 фоизи четдан ташиб келинмоқда. Эндиликда биз бунга чек қўйишимиз керак.

Вилоятимизда мулкчиликнинг барча турлари ривожига катта йўл очиб бераётирмиз. Ҳозирнинг ўзидаёқ 400 га яқин ширкат, кичик ва қўшма корхоналар мавжуд. Хусусий мулкчилик ҳаракатини жонлантириш учун кенг йўл очиб берилмоқда.

— Қишлоқда иқтисодий ислоҳотни амалга оширишда саноатнинг ўрни қандай бўлади?

— Албатта, саноатни ривожлантирмай туриб биз кўзлаётган соҳаларда олға силжиш мумкин эмас. Шулардан келиб чиқиб ҳаракат дастуримизда саноатни ривожлантиришга катта ўрин ажратганмиз.

Хўш, қўриқ вилоятимиз саноатининг бугунги аҳволи қандай? Ҳозир бизда жами 83 та саноат корхонаси бўлиб, уларда деярли 20 турдаги турли-туман маҳсулотлар ишлаб чиқарилмоқда. Саноатчиларимизнинг сони ҳозир 16 минг кишидан ошди. Ўтган йили улар томонидан 5,2 миллиард сўмлик маҳсулот, шу жумладан 2,5 миллиард сўмликдан зиёд халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқарилди.

Юқорида таъкидлаб ўтганимиздек, вилоятимизга халқ истеъмоли маҳсулотларининг 80 фоизи, ишлаб чиқариш воситалари, яъни дастгоҳ, ускуналарнинг эса деярли 100 фоизи четдан олиб келинади. Айни пайтда вилоятимиз хўжаликларида етиштирилаётган сабзавотнинг атиги 10 фоизи, ҳўл меванинг 15 фоизи, гўшт маҳсулотларининг 22 фоизи, пахта толасининг эса бор-йўғи бир фоизигина вилоятимиз саноатида қайта ишланади, холос.

Юқоридаги ана шу мисоллардан вилоятда саноатни ривожлантириш учун катта имкониятлар борлигини англаб олиш қийин эмас. Вилоятимиз истиқболини ўрганиш натижалари шуни кўрсатдики, барча шаҳар ва туманларимизда янги корхоналар барпо этиш учун шарт-шароит етарли. Шуларни эътиборга олган ҳолда биринчи галда аҳолининг халқ истеъмоли молларига бўлган талабларини қондириш, айни пайтда янги ишчи ўринларни яратиш мақсадида энг аввало қўшма корхоналар, кичик корхоналар ҳамда ширкатлар ташкил этишга кенг йўл очишни режалаштирдик. Албатта бу корхоналар асосан қишлоқ жойларида, аҳоли зич жойлашган туман марказлари, шаҳарлар ва кўрғонларда барпо этилади.

Ҳозир вилоятимизда 300 га яқин кичик корхона, 77 та ширкат бор. Биз уларнинг сонидан ҳам, ишлаб чиқарилаётган махсулотлар сонидан ҳам, сифатидан ҳам қониқиш хосил қилаётганимиз йўқ. Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамасининг йил бошида қабул қилган «Ўзбекистон Республикаси қишлоқ хўжалигида иқтисодий ислоҳотни янада чуқурлаштириш чоралари тўғрисида»ги қарори юзасидан аниқ-равшан тадбирлар кўряпмиз.

Республикамиз Президенти Ислом Абдуғаниевич Каримовнинг кўрсатмасига биноан 1993—1995 йиллар мобайнида вилоятимизнинг ижтимоий-иқтисодий аҳволини кескин ривожлантириш чоралари устида иш олиб борилаётир. Бу масаланинг ҳал этилиши, сўзсиз, вилоятимиз тарихида унутилмас воқеалардан бўлиб қолади. Чунки, ҳозирги пайтда режалаштирилаётган тадбирлар амалга ошганидан сўнг 1995 йилга бориб етиштирилаётган жами сабзавот маҳсулотларининг 35 фоизини, узумнинг 75 фоизини, ҳўл меванинг 50 фоизини ўз саноатимизда қайта ишлаш, унинг фойдасидан ўзимиз баҳраманд бўлиш имконига эга бўламиз.

Булардан ташқари, ҳар йили 35 миллион дона консерва банкаси, 9 минг тонна сут, 20 минг тонна нон, 3 минг тонна гўшт маҳсулотларини ишлаб чиқариш имконияти яратилади. Бу рақамлар, илгаригидек, узоқ келажакда эмас, балки атиги бир-икки йилда эришиладиган натижалардир.

Шунингдек, биз ана шу қисқа давр мобайнида деярли ҳар бир хўжалик марказида, йирик қишлоқларимизда махсулотни қайта ишлайдиган турли корхоналарни қуриб ишга туширишни режалаштираётирмиз. Рости, эндиликда буларсиз мумкин ҳам эмас. Модомики, бозор иқтисодига ўтаётган эканмиз, эпчиллик, тадбиркорлик билан иш олиб боришимиз керак. Республикамизнинг истиқлоли, Президентимиз Ислом Абдуғаниевич Каримовнинг олиб бораётган оқилона сиёсати бунинг учун кенг йўл очиб берди. Энди биз ана шу имкониятлардан самарали фойдалана олишимиз керак.

— Вилоятда қишлоқ хўжалигини ривожлантиришда қандай ишлар кўзда тутилмоқда?

— Вилоятимиз иқтисодининг асосини қишлоқ хўжалиги, хусусан пахтачилик ташкил этади. Шундай бўлгач, бу соҳани ривожлантирмай туриб умумий тараққиётимиз ҳақида гап бўлиши ҳам мумкин эмас.

Ўтган йили вилоятимиз деҳқонлари учун катта синов йили бўлди. Агар 1991 йилнинг 20 октябрь кунида пахта териш ва давлатга топшириш режасини ошириб бажарган бўлсак, 1992 йил шу даврида эса йиллик режанинг атиги 10 фоизи миқдорида пахта ҳосили териб олинган эди, холос. Ана шундай оғир ва масъулиятли пайтларда: «Бу йил вилоятда пахта териб давлатга сотиш режаси 75 фоизга ҳам `бормайди» дегувчилар ҳам топилди.

Лекин, энг аввало кўпни кўрган деҳқонларимиз умидсизликка тушмадилар. Деҳқончиликда мисли кўрилмаган оғир йилда режа салкам 95 фоизга етди. Республикамиз Президенти Ислом Каримов Ўзбекистон Олий Кенгашининг XI сессиясида бизларнинг шаънимизга илиқ гаплар айтганида айниқса кўнглимиз кўтарилди ва йил бўйи қилган оғир меҳнатлар юкини унутгандай бўлдик.

Хуллас, оғир йилда улғайиш сари яна бир қадам ташладик, тажриба орттирдик. Энди биз ана шу тажрибаларимизга суянган ҳолда янги режаларни кўзлаётирмиз.

Қишлоқ хўжалигини, хусусан деҳқончиликни ривожлантиришда катта ҳаёт синовидан ўтаётган ва яхши самаралар бераётган икки асосий йўналишларда олиб борамиз. Яъни биринчидан, ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш ҳисобига унумдорликни оширамиз, ҳосилдорликни юксалтирамиз. Иккинчи бош йўлларимиздан бири эса —янги ерларни ўзлаштиришдир. Кўриниб турибдики, ҳар иккиси ҳам биз учун ғоят даражада муҳимдир.

Президентимиз Ислом Каримов айтганларидек, қишлоқларимиз миллий бойлигимизнинг муҳим манбадир. Табиий иқлим, қулай шароитларимиз қишлоқ хўжалигининг кўпгина соҳалари бўйича йил давомида икки ҳосил олиш имконини беради. Агар оқилона иш юритсак, ерларимизнинг унумдорлигини ошира олсак, халқимизнинг турмуш даражасини ўстириш, озиқ-овқат маҳсулотларига бўлган эҳтиёжларини тўла қондириш учун барча имкониятлар мавжуд.

Юқорида таъкидлаб ўтганимиздек, ўтган йили деҳқончилик учун оғир келган бўлишига қарамай, давлатга 328 минг тонна пахта сотдик. Бундан ташқари, вилоятимиз қишлоқ хўжалиги меҳнаткашлари деярли барча соҳалар бўйича давлат буюртмаларини бажардилар. Эл-юрт дастурхонига 57 минг тонна дон етказиб бердик. Бу — йиллик режа 140 фоиздан ошди, деганидир. Шунингдек, давлатга 3,5 минг тонна картошка, 87 минг тонна сабзавот, 100 минг тонна полиз, 9 минг тонна мева, 7 минг тонна узум ва бошқа ноз-неъматлар етказиб берилди. Йиллик гўшт сотиш режаси ортиғи билан бажарилди. Сут бўйича давлат плани бажарилди.

Бу йилги режаларимиз юксак ва аниқ-равшандир. Жумладан бу йил 348 минг тонна пахта, 53 минг тонна ғалла, 460 тонна пилла, 50 минг тонна полиз, 8 минг тонна мева ҳамда бошқа маҳсулотларни етиштирамиз.

Биз энг аввало ортиқча экиб келинган полиз маҳсулотлари ўрнига ўтган йилнинг кузида ғаллазорларни деярли 3 минг гектарга кенгайтирдик. Шунингдек, жамоа ҳамда шахсий хўжаликларда ҳам бу соҳага бўлган эътибор кучайтирилди. Хуллас, ғалла етиштиришни янада кенгайтириш чоралари кўрилаётир.

Вилоятимизда 1995 йилга бориб аҳолининг картошка маҳсулотларига бўлган талабларини тўла қондириш юзасидан тегишли тадбирлар ишлаб чиқилди. Шунга асосан Гулистон райони билан Голландиялик фермерлар ўртасида тегишли битимлар тузилди. Битимга кўра шу райондаги «Октябрь» жамоа хўжалигида 1993 йилдан бошлаб Голландиялик мутахассислар ёрдамида 1000 гектар ерда замонавий ҳамда илғор технологиялар асосида картошка етиштирила бошлайдилар. Шу йилнинг ўзидаёқ Голландияликлар ёрдамида хўжаликда иссиқхона қурилиши ҳам режалаштирилаётир.

Қейинги йилларда эса Гулистон райони бўйича тўла Голландия технологияси асосида иш олиб борилади, бу тажриба бошқа туманларга ҳам ёйилади. Биз фақат картошка ёки бошқа қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштиришдагина эмас, балки чорвачиликни ривожлантириш борасида ҳам жаҳоннинг энг илғор мамлакатларидан бўлган голландияликлар тажрибаси асосида ташкил этишни режалаштираётирмиз. Бу борада ҳозирнинг ўзидаёқ амалий ишлар қилинаётир.

Фақат шугина эмас. Юқоридагилар билан бир қаторда 1993 йилда Сирдарё районидаги «Шоликор» давлат хўжалигида шоли похолидан Хитой Халқ Республикаси технологияси асосида қоғоз ишлаб чиқариш юзасидан қўшма корхона ташкил этиш ишлари бошлаб юборилди. Швеция фирмалари билан эса ғўзапоядан қурилиш материаллари тайёрлаш корхонасини барпо этиш устида иш олиб борилаётир. Шунингдек, Боёвут районида Италия билан ип йигирув фабрикаси, Сирдарё районида ва Гулистон шаҳрида Туркия билан ҳамкорликда ип йигирув ва пайпоқ тўқиш фабрикалари қурилмоқда. Бу каби мисоллар оз эмас. Истиқлол берган неъматлардан халқимиз манфаатлари йўлида қилинаётган ишлар қўлами кун сайин, ой сайин кенгайиб бормоқда ва у яқин келажакда юртимиз қиёфасини бутунлай ўзгартириб юборишига ишончимиз комил. Буларнинг барчаси эртанги кунимизга катта ишонч билан қарашга асос беради.

Вилоятимиз дала меҳнаткашлари янги ҳосилга пухта замин яратмоқдалар. Шудгорлашни ўтган йили сифатли қилиб якунлаганмиз, асосий майдонларни минерал ҳамда маҳаллий ўғитлар билан озиқлантирдик. Ҳозир белгиланган майдонларда шўр ювилмоқда, яхоб берилмоқда ва мавжуд техника таъмирланмоқда, бошқа зарур ишлар бажарилмоқда, кузги ғалла майдонлари озиқлантирилмоқда ва чорва қишловини намунали ўтказиш чоралари кўрилмоқда.

КЕНГАШГАНГА КЕНГ ДУНЁ...

— Ботир Маҳмудович, янги ерларни ўзлаштириш борасидаги режалар ҳақида ҳам гапириб берсангиз.

— Вилоятимиз меҳнат аҳли қўриқ ва бўз ерларни ўзлаштириш қаҳрамонлари сифатида бутун республикага танилгани ҳаммага маълум. Мана энди ҳаёт шуни кўрсатиб турибдики, ўз даврида бу тўғри иш бўлган экан. Ҳозир икки қўриқ вилоят — Сирдарё ва Жиззахда бир миллиондан ортиқ аҳоли истиқомат қилмоқда, давлатга 700 минг тоннадан ортиқ пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етказиб берилмоқда. Бу ҳазилакам гап эмас, албатта.

Ҳозирги бозор иқтисоди ва бошқа шарт-шароитлар янги ерлар очиш ишларини давом эттириш лозимлигини тақозо этмоқда. Республикамиз аҳолисини энди ўзимиз боқишимиз керак. Хуллас, бизда янги ерлар очиш ва қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш юзасидан етарли имкониятлар мавжуд. Шуларни ҳисобга олиб Сардоба ҳудудида камида 5 минг гектар ер ўзлаштирмоқчимиз ва у ерларда 2 та хўжалик барпо этамиз.

Шунингдек, 1994 йилга бориб Ховос районининг Баландчақир ҳудудига сув олиб чиқилгач, бир нечта узумчилик ва боғдорчилик хўжаликлари, кеклажакда эса бу жойда бутун бир район ташкил этишни режалаштираётирмиз. Ана шу муҳим қурилишларга республика ҳукумати, шахсан Президентимиз Ислом Каримов катта ёрдам бермоқдалар ва доимий эътибор кўрсатмоқдалар.

Шунингдек, Қизилли чўлимизда ҳам ўзлаштириш ишлари учун кўлам катта. Хуллас, вилоятимизнинг иқтисодини янги босқичларга кўтариш учун катта имкониятлар мавжуд. Биз ана шу имкониятлардан самарали фойдаланиш йўлларини излаётирмиз.

— Ботир Маҳмудович, газетхонларимизни бир нарса ташвишга солмоқда: бозор иқтисодига ўтиш, иқтисодий танглик даврида ободончилик ишлари эътибордан четда қолиб кетмайдими?

— Ундай бўлиши асло мумкин эмас. Иқтисодни ривожлантиришдан мақсад — одамларимизнинг яхши яшашларини таъминлаш ҳамда юртимизни обод этишдир. Энг аввало қишлоқ меҳнат аҳли учун ғоят муҳим бўлган газ ва сув масаласини олиб кўрайлик.

Президентимизнинг ана шу борадаги фармонларини амалга ошириш йўлида катта ишлар қилинмоқда. Президентимиз, республика ҳукуматининг катта ёрдамлари, қўриқ вилоят меҳнаткашларига нисбатан бўлган чексиз ғамхўрликлари туфайли деярли чорак асрлик орзуйимиз рўёбга чиқди. Яъни, ўтган йили Деҳқонобод — Гулистон ичимлик суви йўлининг биринчи навбати қуриб битказилди. Ҳозир вилоятимиз маркази билан Янгиер шаҳри ўртасидаги сув йўлини қуриш ишлари давом этмоқда. Шу орқали Меҳнатобод райони, Мирзаобод ва бошқа ҳудудларга тоза ичимлик суви олиб борилади. Бизлар учун яна бир янгилик шуки, ҳозир Чиноз—Сирдарё сув йўли қурилиши ишлари ҳам бошлаб юборилаётир. Бу тадбир туфайли вилоятимизнинг икки йирик тумани — яъни Сирдарё ҳамда Сайҳунобод аҳолиси тоза ва сифатли ичимлик сувидан баҳраманд бўладилар.

Сўнгги икки йиллик давр мобайнида Президентимизнинг фармонларига асосан 102 километр масофадаги газ ўтказиш йўллари барпо этилди ҳамда 4700 дан ортиқ хонадон газлаштирилди. Бу йўлдаги ишларни астойдил давом эттирамиз ва бу иш дастурда ўзининг муносиб ўрнини топган. Жумладан 1993 йилдан бошлаб Ховоснинг юқори ҳудудига газ қувурлари ўтказиш ишлари бошлаб юборилади. 1995 йилгача эса вилоятнинг марказлаштирилган маблағи ҳисобидан 120 километр, жамоа ҳамда давлат хўжаликлари ҳисобидан эса 160 километр масофага газ қувурлари ётқизилади.

Юқоридагилар билан бир қаторда шу йилнинг ўзидаёқ вилоятимиз шаҳар ва қишлоқларида жами 6 минг ўринли мактаб, 240 ўринли шифохона, 1100 ўринли болалар боғчаси, 600 ўринли маданият муассасаларини қурамиз, янги йўллар барпо этамиз, уй-жойлар қурамиз. Биландчақир ва Сармич қишлоқларига оқар сув олиб келиш, Марказий Мирзачўл коллекторини таъмирлаш ишлари тезкорлик билан олиб борилади. Ўтган йили қурилиш борасидаги қилган ишларимиз 1,5 миллиард сўмдан ошган эди. Бу йил эса 5 миллиард сўмдан ошади. Бундан одамларимизнинг кўнгиллари тўқ бўлсин.

— Ҳурматли Ботир Маҳмудович, пировардида газетхонларимизга қандай тилакларингиз бор?

— Истиқлолимизнинг иккинчи йилини бошдан кечираётирмиз. Бу ҳаммамиз учун катта бахт, келажак авлод учун эса катта мерос. Бу шундай мероски, уни кўз қорачиғидек асраб-авайлашимиз керак. Ана шундай бир даврда матбуотнинг ҳаётимизда тутган ва тутаётган ўрни, мавқеи айниқса баланддир. Иқтисодий танглик йиллари, иншооллоҳ, ўтиб кетади. Лекин ҳозирги оғир иқтисодий даврни баҳона қилиб, матбуотга, маърифатга бўлган эътибор, меҳр-муҳаббатни заррача сусайтирмаслигимиз керак. Ким шундай қилган бўлса, улар энг аввало ўзлари учун катта зиён келтирган бўладилар.

«Ўзбекистон овози» серқуёш республикамизнинг энг йирик ва кекса миллий газетаси. Биз буни яхши биламиз ва юксак қадрлаймиз. Вилоятимизда ҳозир «Ўзбекистон овози» обуначиларининг сони 14 минг кишига етди. Бу билан фахрланса арзийди. Биз жамоангизга ижодий зафарлар тилаймиз. Газетанинг 75 йиллик тўйи нишонланадиган йил ҳар томонлама баркамолликка эришилган йиллардан бўлсин. Газета доимо халқ юрагига яқин бўлиши керак. «Ўзбекистон овози» ана шундай қалбимизга яқин бўлган нашрлардандир. Ҳаётий муаммоларимизни дадиллик билан кўтариб чиқишда ижодий жамоага омадлар тилайман.

— Мазмунли суҳбатингиз учун ташаккур!

Суҳбатдош
Абдужалил УМАРОВ.

Темур тузуклари

тیمور تۇزۇكلارى

ХУРУЖ КУНЛАРИ ҚИЛГАН БЕШИНЧИ КЕНГАШИМ

Бохтарзамин ва Қандаҳор томон кетаётиб, Ҳирманд[3] дарёсининг бўйига етганимда тўхтаб бир юрт[4] ясаттирдим. Аскарларимни сийлаш учун бир неча кун ўша ерда турдим. Шу аснода Гармсир вилоятининг халқи ва сипоҳидан қариййб минг отлиқ турк ва тожик ҳам менга қўшилдилар. Шу тариқа Гармсир вилояти ҳам менинг тасарруфимга ўтди.

Шунда Сеистонга босқин қилишга қарор қилдим. Бу хабар Сеистон волийсига етгач, элчи орқали совға-саломлар юбориб, мендан ёрдам сўрамишдирким, душманларим менга зулм қилиб, қўлимдан етти қалъамни тортиб олдилар. Агар мендан душман қўлини қисқа қилсалар, аскарларига олти ойлик озиқ-овқат етказар эдим, деган эди. Ўзимча кенгашиб кўриб, сўнг Сеистон томонга қўшин тортдим. Душманлар эгаллаб олган етти қалъадан бештасини куч ва қаҳр билан қўлга киритдим. Буни кўриб, Сеистон волийсининг юрагига қўрқув тушди ва кечаги душманини энди ўзига дўст тутди. Агар Амир Темур бу ерларда туриб қолар экан, Сеистон мулки қўлимиздан кетиши аниқдир, дейишиб, сипоҳ ва раият барчаси бирлашиб, менинг устимга бостириб келдилар. Сеистон волийси ваъдасига вафо қилмаганлиги учун иложсиз, йўлларини тўсиб, жангу жадалга киришдим. Шу пайт бир ўқ келиб билагимга қадалди, яна бир ўқ оёғимга тегиб яралади[1] [Шундай бўлса ҳам] охири улар устидан ғалаба қозондим. [Лекин] ўша мамлакатнинг об-ҳавоси менинг мижозимга тўғри келмагани сабабли, у ердан кўчиб, яна Гармсирга бордим. Ўша вилоятда яраларим битгунча икки ойча туриб қолдим.

[3] Ҳирманд — Ғур (Афғонистон) дарёларидан.

[4] Юрт — Бу ерда қароргоҳ маъносида.

12.

ХУРУЖ ВАҚТИДА ҚИЛГАН ОЛТИНЧИ КЕНГАШИМ

У шундан иборатки, Гармсир тасарруфимга ўтгач ва яраларим ҳам тузалгач, Балх сарҳадидаги тоғларда туриб, ўша ерда етарли қўшин тўплаб, Мовароуннаҳр мамлакатини бўйсундириш учун юриш қилмоқчи бўлдим. Кенгаш шунда тўхтагач, бу ердан отланиб чиқдим. Одамлар тарқалиб кетиб қирқ отлиқ кишигина қолган эканмиз. Лекин уларнинг бариси аслзода, амирзода ва насли пок йигитлар эди. Шундайин азаматлар бу оғир кунларда нимадандирки мен каби олтину молсиз, озиқ-овқатсиз бир кишига ҳамроҳлик қилиб, менинг изнимга кириб [тоғ-тошларда эргашиб юрганлари] учун тангри таолога шукрлар айтдим. Ўзимча: «Аллоҳ таолонинг мен билан қиларлик улуғ ишлари бўлғайким, ўзим каби йигитларни менга бўйсундирмишдир», — деб ўйладим.

[Сўнг] Балх тоғларига қараб йўлга тушдим. Кетаётганимизда Йилдирин Қорачор нўён авлодидан бўлмиш Сиддиқ барлосга дуч келдим. Мени излаб саргардон бўлиб юрган экан, ўн беш отлиғи билан менга қўшилди. Унинг келганини яхшиликка йўйдим. Ўша кунлари ов гўштлари билан кун кечирмоқда эдик. Шу зайлда илгарилаб борарканмиз, йироқдан тепа устида бир тўп кишининг қораси кўринди. Олдинга юрганимиз сари соатма-соат уларнинг сони ҳам ортиб борди. Тўхтадим. «Булар ким бўлди экан?» — деб уларнинг олдига қоровул[2]лар юбордим. Қоровуллар бориб, Амир (Темур)нинг собиқ навкари Қозончи баҳодир экан ва Жете лашкаридан юз отлиқ билан ажралиб чиқиб, шундан бери амирни излаб, саргардон бўлиб юрган эмиш, — деб хабар олиб келдилар. [Буни эшитиб] ерга бош қўйиб тангри таолога шукр қилдим. Дарҳол Қозончини ҳузуримга олиб келиш учун одам юбордим. У келгач, тизза уриб оёқларимни ўпди. Мен ҳам унинг кўнглини олиб, ёғлиғимни бошига қўйдим. Сўнг бу ердан юриб Дарайи Арсиф[1] деган жойга келиб тушдим. Эртасига отланиб, дарани айлана бошладим. Унинг ўртасида бағоят хушҳаво бир тепалик бор экан, мен ўша баландликка чиқдим. Лашкарлар ул тепаликни қуршаб жойлашдилар. Ўша кеча жума туни эди, тонг отгунча [худодан мадад сўраб] ухламай чиқдим. Тонг отгач, бомдод намозини ўтадим, сўнг қўлимни дуога очган эдим, кўзларим ёшланди. Юрагим бўшашди. Тангри таолога ёлвориб, мени бу сарсонликдан қутқаришини тиладим. Дуо тамом бўлганича ҳам йўқ эдики, узоқдан бир тўп одам кўринди. Улар тепаликни ёнлаб ўтиб кетмоқда эдилар. Отланиб, уларнинг кимлигини билиш мақсадида ортларидан бордим. [Қарасам] ҳаммаси бўлиб етмиш отлиқ эканлар.

[1] Бу жанг 1362 йилда бўлган ва Амир Темурнинг ўнг қўлини тирсагидан ва ўнг оёғини камон ўқи билан яралайди. Кейинчалик бунинг натижасида унинг оёғи қуриб қолган. Шу сабабли, баъзан Шарқ адабиётида ва забт этилган халқлар тилида Амир Темурнинг оёғи оқсоқлигига ишора қилиниб, уни форсийзабон аҳоли «Темурланг», туркийзабон мамлакатларда эса «Оқсоқ Темур» деб атаганлар. Бироқ, шарқ ёзма манбаларининг аксариятида уни «Соҳибқирон Амир Темур Кўрагоний» Амир Темур ибн Тарағай Баҳодир деб атаганлар. Шарафуддин Али Яздийнинг келтиришича, бир неча йиллар ўтиб, 1383 йилда Амир Темур иккинчи марта Сеистонга жанг билан боради ва уни аввалги муҳорабада ялалаган ҳукмдорни камондан отиб ўлдиришини буюради.

[2] Қоровул — қўшиннинг олдида борувчи хабарчи қисм. (Разведка).

13.

ХУШХАБАРЛАР

НАЖОТ ҚУВУРИ

● Туямўйин — Нукус — Чимбой — Тахтакўпир сув қувурининг биринчи навбати фойдаланишга топширилди. Энди шу минтақадаги аҳолининг эзгу орзуси ушалиб, тоза ичимлик сув билан таъминланади. Бу ҳаётий муҳим иншоотни қуриш ишларига 270 миллион сўм сарфланди. Ҳозир нажот қувурининг Нукусдан Тахтакўпиргача бўлган иккинчи навбати қуриляпти. Уни шу йил ёзда битказиш мўлжалланяпти.

ДАРОМАД ЭВАЗИГА

● Қиргули ҳиссадорлик савдо ишлаб чиқариш уюшмаси олинган даромад эвазига тикувчилик цехи очди ва унда турли кийим-кечаклар тикила бошлади. Тикув машиналари Японияда харид қилинди. Тўққиз нафар ишчи унда кийим тикишни мукаммал ўрганиб олди. Ҳадемай бу ерда турли жемпер ва костюм-шимлар ҳам чиқарилади.

(ЎзА).

СУРАТ—АХБОРОТ

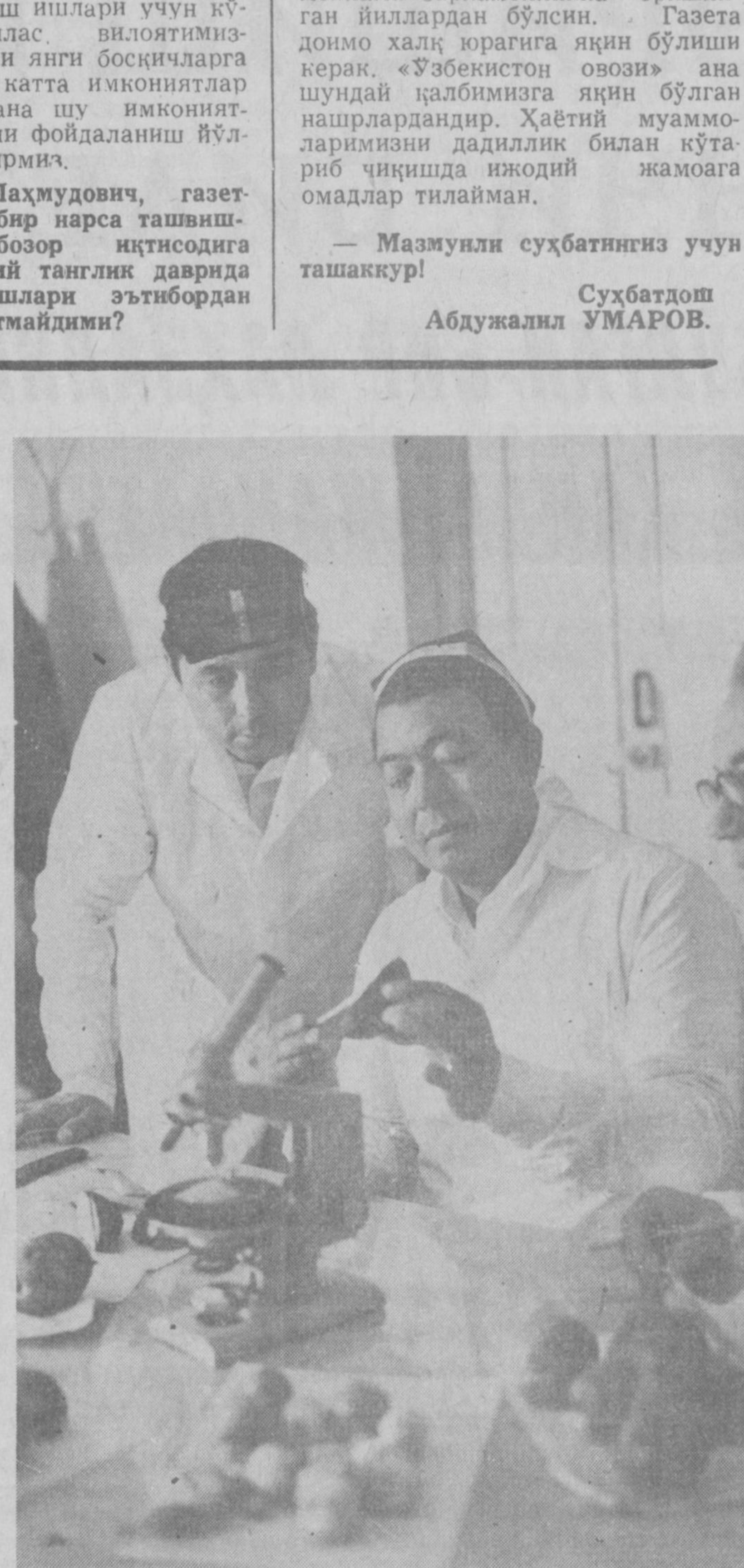

ГИЛАМ ЦЕХИ ОЧИЛДИ

● Боёвут райониндаги Турсунбой Латипов номли жамоа хўжалигида тадбиркорлар сафи кенгайиб бораётир. Аҳолини иш билан таъминлаш соҳасида кўзга кўринарли ишлар амалга оширилаяпти: бундан хўжалик ҳам, жамоа ҳам ютмоқда. Яқинда хўжаликда янги гилам цехи очилди.

Бу ерда 40 нафар ёш қизлар ишлаяпти. Цехда 20 дан кўп гилам тўқиш дастгоҳи ўрнатилган. Патли гилам ва оддий шолчалар тўқиб чиқариш йўлга қўйилди. Хом ашё масаласи ҳам ижобий ҳал этилди: гилам тўқиш учун жун аҳолидан сотиб олинаётир.

Суратда: йигирувчи Зулфия Қўзибоева.

ТАЖРИБАНИ ИШГА СОЛИБ

● Қашқадарё вилоят ўсимликлар карантини бўйича давлат инспекциясида 16 нафар мутахассис ишлайди. Улар вилоят экин майдонларини 65 хил зарарли ҳашоратлардан, 40 хил бегона ўтлардан ҳимоялаш ва уларга қарши курашишда билим ва тажрибаларини ишга солмоқдалар.

Айни кунларда темир йўл орқали вилоятга картошка, ғалла, гуруч ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари келтирилаётир. Уларга махсус йўл билан дори пуркаб, сўнг дўконларга жўнатилмоқда.

Суратда: тажрибали мутахассис Холмирза Назаров маҳсулотларини текширувдан ўтказишмоқда.

Б. ТЎРАЕВ ва Ш. ШАРОПОВ (ЎзА) олган суратлар.

«Ўзбекистон — Ватаним менинг» конкурсига

● МУСТАҚИЛЛИК НАШИДАСИ. В. ПАНОВ олган сурат

● *Сиз нима дейсиз, муштарий?*

ПАЙҒАМБАР ЁШИ МУБОРАК

Яқинда Пахтачи ва Нарпай туманлари газеталарида 40 йил муҳаррирлик қилган Исмоил Иброҳимовнинг юбилейи бўлди.

— Қариликни-ку тан олмайман ҳали, аммо ўзимизга тўн ва дўппи ярашганини шу бугун сездим, — дейди Иброҳим ака ҳазил мутойиба билан. — Замона шундай экан, деб уйда ҳам, ишда ҳам костюм-шим ва шляпа кийиб юравериб миз. Ҳатто бугун қишлоқ оқсоқоллари энди пайғамбар ёшига тўлдингиз, бизнинг сафимизга қўшилдингиз, галстукни ечиб қўйинг, деб ҳазиллашишди.

Камина айтмоқчики, ҳар хил юбилейларни йиғиштириб қўйиб, ўзимизнинг пайғамбар тўймизни ўтказаверсак қандай бўларкин? Чунки бу тадбирнинг ўзиёқ кексаларимизга салобат, вазминлик бағишлайди.

Назаримда биз кейинги пайтларда умримиз дафтарини безаш ўрнига, уни қизил шиорлар билан тўлдиришга берилиб кетдик. Яқинда бир дўстим 40 ёшга тўлган кунини юбилей қилиб нишонлади. Туғилган кун деган касаллик тарқалган. Самарқанд телевидениеси бунинг учун ҳар куни 2—2.5 соат вақт бағишлайди. Ҳатто бир-икки ёшга тўлган гўдакларни туғилган куни билан табриклашади. Ваҳолонки, ота-боболаримиз бешик суннат ва никоҳ тўйидан бошқасини ортиқча деб ҳисоблашган. Мен Ҳадис ва бошқа бир қатор тарихий рисолаларни варақлаб, бу тадбирнинг ўтказилганлиги ҳақида маълумот топа олмадим.

Мулоҳазаларим Пахтачи туман ҳокими Абдуҳаким Қаландаровга ҳам маъқул тушди.

— Ҳақиқатдан ҳам тантаналар кўпайиб кетди, — деди у киши. — Ёмони шундаки, оилавий тадбирлар ҳам ичимликсиз ўтмайди. Агар биз пайғамбар тўйини йўлга қўйсак, юбилейлар сал тартибга тушармиди. Чунки рисолага кўра бу тадбирда арақ қўйилмайди. Даврага беибо раққосалар таклиф этилмайди. Дастурхонга ош тортилиб, бир пиёла чой устида суҳбат қурилади. Хонандалар ҳеч қандай микрофонсиз ашула айтишади.

...Ана, қишлоқда тўй бўлаяпти. Пайғамбар тўйи. Отахон бошга дўппи, эгнига тўн кийиб, қўлини кўксига қўйиб келганлардан табрик қабул қилмоқда.

— Пайғамбар ёши муборак бўлсин!

Қани энди бу гапларни тез-тез эшитиб турсак...

Фармон ТОШЕВ,
«Ўзбекистон овози» мухбири.

Ўзбекистон овози
ХАРЧИНОМА

БАРС САВДО УЙИ
АКЦИОНЕРЛИК ЖАМИЯТИ
танлов асосида
малакали иқтисодчилар, ҳисобчилар, банкда ишлаб тажриба орттирган мутахассисларни юқори ҳақ тўланадиган ишга
таклиф этади
45-91-46

Жамғарма банки

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ БИР ЛАҲЗАЛИК ЛОТЕРЕЯСИ

ЭНГ КАТТА ЮТУҚ — 10.000.000 СЎМ!

10 000 000 ВА 5 000 000 СЎМЛИ ЮТУҚ ЭГАЛАРИ ХОРИЖ ФИРМАЛАРИНИНГ АВТОМОБИЛЛАРИНИ СОТИБ ОЛИШ ҲУҚУҚИНИ ОЛАДИЛАР. 25 000 ДАН 1 000 000 СЎМГАЧА ЮТУҚ ЧИҚСА, ЧЕТ ЭЛДА ИШЛАНГАН ВИДЕОАППАРАТЛАР, ТЕЛЕВИЗОР, МУЗЛАТГИЧ ВА БОШҚА МОЛЛАРНИ ИМТИЁЗЛИ НАРХЛАРДА ХАРИД ҚИЛА ОЛАДИЛАР.

ЮТУҚҚА ЭРИШИШ ИМКОНИЯТИ КАТТА — ҲАР УЧИНЧИ БИЛЕТГА ЮТУҚ ЧИҚАДИ.

ҚИЙМАТИ 100 СЎМ БЎЛГАН БИР ЛАҲЗАЛИК ЛОТЕРЕЯЛАР БИЛЕТЛАРИ ЖАМҒАРМА БАНКИ МУАССАСАЛАРИДА ҲАМДА ЖАМОАТЧИ ТАРҚАТУВЧИЛАР ТОМОНИДАН СОТИЛМОҚДА

Лотерея шартлари ҳақида батафсил ахборотни — лотерея билетлари сотилаётган жойлардаги афишалардан —54-26-31, 33-51-95, 45-35-49 телефонлари орқали билиб олишингиз мумкин.

Ўзбекистон «ЭКОСАН» экология ва саломатлик фонди * «ВОСТОК» фирмаси * Жамғарма банки

(«Ўзбекистон овози»нинг навбатдаги сони 15 январда чиқади).

МАНЗИЛИМИЗ: 700083 ТОШКЕНТ, ГСП, ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32-УЙ.

МУАССИСЛАР:
ЎЗБЕКИСТОН ХАЛҚ ДЕМОКРАТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КЕНГАШИ ВА «ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ» ЖУРНАЛИСТЛАР ЖАМОАСИ

Бош муҳаррир
Ш. О. УБАЙДУЛЛАЕВ.

«ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ»

● РЕДАКЦИЯЛАР Иқтисодий ҳаёт — 33-47-80, 32-53-14. Ижтимоий ҳаёт — 32-21-43; 32-53-16. Вилоят мухбирлари билан ишлаш — 33-12-16- 31-11-49. Хатлар бўлими — 33-20-36; 32-54-35. Котибият — 33-72-83, 32-53-06. Ахборот — тижорат хизмати — 32-54-14. Қабулхона — 32-55-15.

● УЗ МУХБИРЛАРИМИЗ: Андижонда—4-48-85, Бухорода—3-96-12, Гулистонда — 2-26-22, Жиззахда — 3-31-86, Қаршида — 3-25-79, Наманганда — 6-54-11, Нукусда — 2-42-62, Самарқандда — 35-22-90, Урганчда — 6-72-60, Фарғонада 6-97-89, Термизда — 2-23-01, Тошкентда: шаҳар бўйича 33-76-04. Вилоят бўйича 32-26-70.

Навбатчи муҳаррир: Ш. РЎЗИЕВ.

*

● Бирорта ҳам хат редакция эътиборидан четда қолмайди.
● Эълонларни кечиктирмай чоп этишга кафолат берилади.
● Қўлёзмалар ҳажми чегараланмайди.
● Газетанинг босилиш сифати ҳақида эътирозни қуйидаги телефонга маълум қилишингиз мумкин: 33-34-48.

Ўзбекистон Республикаси «Шарқ» нашриёт-матбаа концернининг босмахонаси. Газета офсет усулида А—2 форматда босилади. ● Тиражи — 150764 нусха. ● Босишга топшириш вақти — 21.00 Топширилди—21.35.

Г—07 №9. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12.